

Rekenkameronderzoek

Circulaire economie

13 september 2023

randstedelijke rekenkamer
flevoland | noord-holland | utrecht | zuid-holland

EINDRAPPORT

Circulaire economie

Hoe dragen de Randstedelijke provincies bij aan de transitie naar een circulaire economie?

Provincie Flevoland | juli 2023

- Randstedelijke Rekenkamer
- Circulaire economie
- Aanleiding en aanpak onderzoek
- Uitkomsten onderzoek: hoofdboodschap en Flevolandse situatie
- Aanbevelingen

Onderzoek naar

✓ doeltreffendheid

In hoeverre dragen de inspanningen en uitgaven van de provincie bij aan het realiseren van het nagestreefde doel?

✓ doelmatigheid

Wat is de verhouding tussen de kosten en de opbrengsten?

✓ rechtmatigheid

In hoeverre houdt de provincie zich aan de geldende wetten, regels en besluiten?

van het gevoerde bestuur

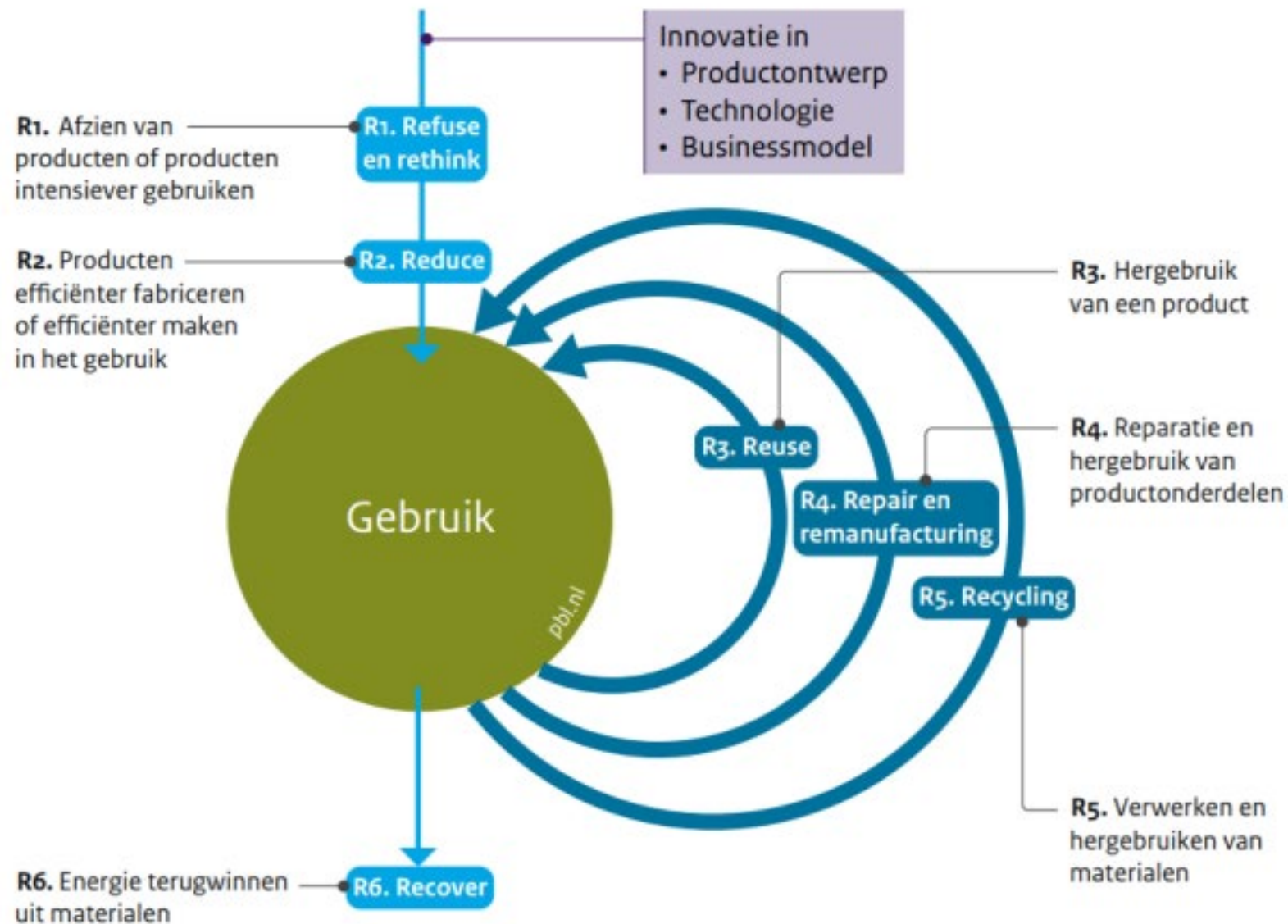
Een circulaire economie is een economie

...zonder afval

...waarin het gebruik van grondstoffen wordt gereduceerd

...materialen worden hergebruikt

Dit gaat verder dan recyclen:

Het vergt een transitie, een systeemverandering:

Landelijke doelstellingen:

- In 2030 50% minder gebruik van primaire grondstoffen
- In 2050 een volledig circulaire economie

In 2017 hebben 180 partijen, waaronder de provincies, het Grondstoffenakkoord getekend waarmee zij zich uitspraken voor een volledig circulaire economie.

Positief advies Programmaraad (april 2021)

Onderzoeksopzet (ontvangen mei 2022)

Onderzoeksvragen bijgesteld (november 2022)

Op welke manier dragen de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland bij aan de transitie naar een circulaire economie en wat kunnen de provincies van elkaar leren als het gaat om hun beleid en de uitvoering daarvan?

Als provincies de transitie naar een circulaire economie willen realiseren, dan is van belang dat de provincie:

- duidelijke ambities en doelen heeft geformuleerd
- oog heeft voor de interactie met andere transitie- en -beleidsterreinen
- in (de aansturing van) de beleidsuitvoering ‘leren en bijsturen’ centraal stelt
- alle onderdelen van de provinciale organisatie informeert en enthousiasmeert
- de belangrijkste actoren mobiliseert
- kansen en belemmeringen herkent en adequaat oppakt

De transitie naar een circulaire economie wordt steeds urgenter.

De Randstadprovincies hebben een beweging in gang gezet.

Een volledig circulaire economie in 2050 lijkt vooralsnog ver weg.

Om de doelen in zicht te brengen is meer nodig.

Het is aan PS hoe intensief en op welke wijze bijgedragen gaat worden aan het versnellen van de circulaire transitie.

CE-beleid sinds 2017, CE-beleid gaat na 2023 op in Economisch Programma 2023-2028 en actualisatie Omgevingsvisie

Coalitieakkoord 2019-2023 stelde CE-budget beschikbaar
In 2023 € 789.000, geen CE-budget na 2023

Capaciteit opgaveteam t/m eind 2023: 3,7 fte

Circulaire economie is één van de zeven strategische opgaven in de Omgevingsvisie

Actielijnen:

- Groene grondstoffen
- Gebruikte materialen
- Het goede voorbeeld

Uitkomsten van het onderzoek Provincie Flevoland

Beleid 2019-2023:

Flevoland bepaalde eigen
doelen, niet hetzelfde als
het Rijk

Ambitie 2030 en verder:

In 2030 en verder staat Flevoland bekend als de grondstoffenleverancier voor de circulaire economie. (Rest)stromen uit de landbouw, bedrijven en huishoudens maken we geschikt voor duurzaam (her)gebruik. Groene grondstoffen en gebruikte materialen bewerken we zodanig dat ze snel en gemakkelijk hun weg vinden naar bestaande en nieuwe afzetmarkten; in Flevoland, in Nederland en wereldwijd. Door nieuwe - circulaire - materialen te maken, heeft de regionale economie een impuls gekregen. De agrarische sector en het bestaande bedrijfsleven profiteren hiervan. Het bewerken van (rest)stromen om te voldoen aan de marktvraag trekt nieuwe bedrijvigheid aan: innovatieve en creatieve bedrijven, adviesbureaus, maakindustrie en logistieke ondersteuning.

Doelstelling collegeperiode 2019 – 2023:

We stimuleren de circulaire economische innovatie naar een afvalvrije economie in Flevoland. Flevoland heeft een belangrijke stap gezet op weg naar bekendheid in 2030 als grondstoffenleverancier voor de nieuwe circulaire economie en een deel van het provinciale economisch instrumentarium is toegespitst op het stimuleren van de circulaire economie.

Operationele doelen:

A. Toename van de bekendheid van Flevoland als leverancier van grondstoffen voor de circulaire economie

D. Impuls voor de regionale economie

B. Bedrijven:

- hebben meer kennis over circulaire businessmodellen en passen die ook toe
- hebben meer kennis over (elkaars) materiaalstromen en vormen nieuwe ketens
- maken gebruik van de beschikbare middelen voor circulaire activiteiten

E. Belemmeringen op het gebied van wet- en regelgeving zijn weggenomen

C. Groei van het aantal circulaire banen

F. Toename van secundair materiaal t.o.v. zogenaamd primair / 'virgin' materiaal in gebruik binnen de provincie en in aandeel op de handelsbalans

Circulaire economie was belegd bij gedeputeerden Economie en Duurzaamheid

Eigenstandig team circulaire economie tot eind 2023

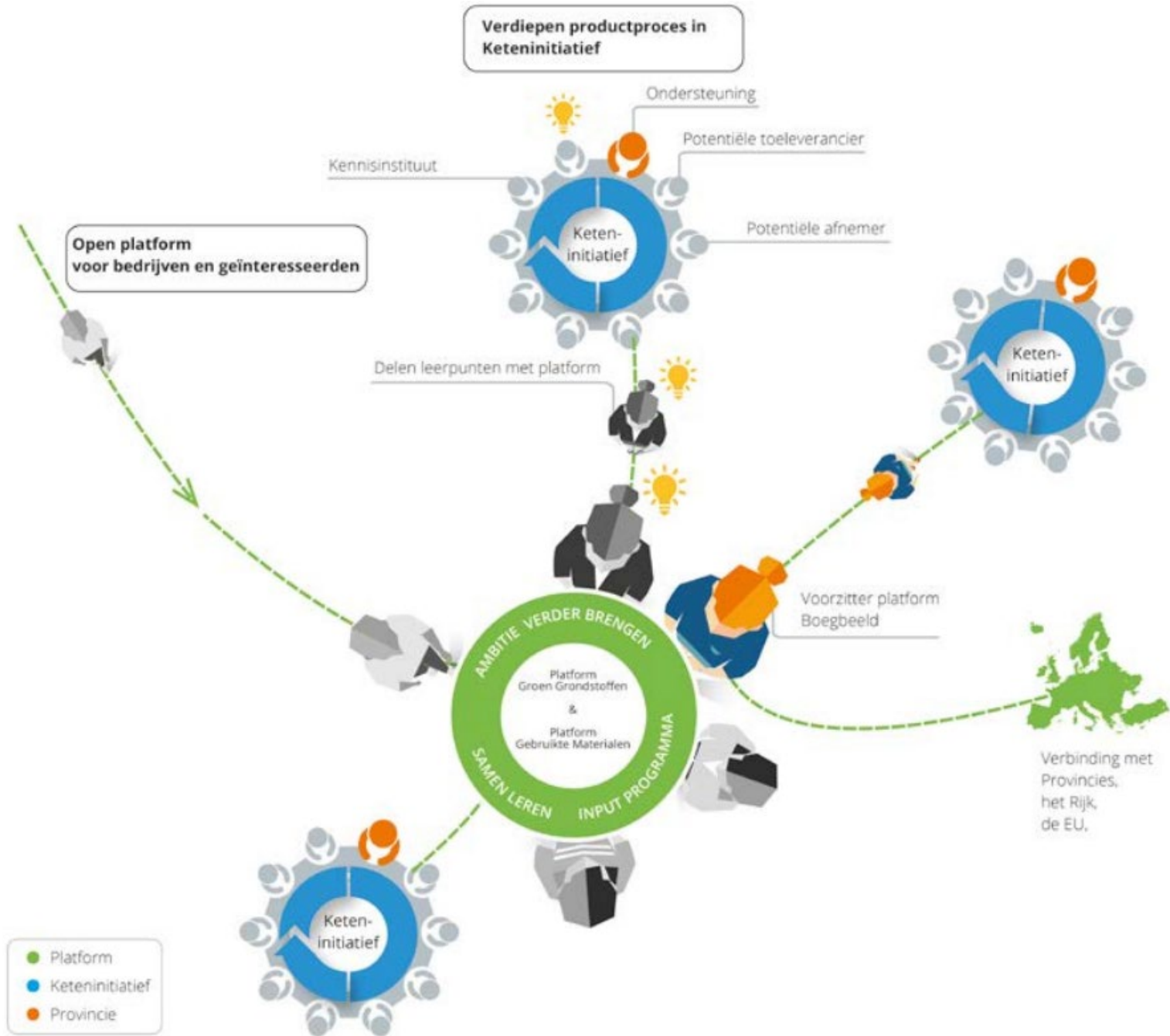
In ambtelijke organisatie eigenaarschap niet overal even groot

In beleid 2019-2023 weinig aandacht voor raakvlakken andere opgaven en beleidsvelden, in praktijk wel samenwerking

Uitkomsten van het onderzoek Provincie Flevoland

Aanpak: keteninitiatieven
en platformbijeenkomsten

Doel: vliegwiel op gang
brengen voor verbetering
en versnelling transitie

Voorbeelden keteninitiatieven:

Circulaire weg (Bitumen Hergebruik), 2018-2019

- Verwerking van dakbedekking tot Roof2Road-asfalt
- Resultaat: afnemers gevonden, intentieverklaring productafname

Houtmijn, 2021

- Initiatief om van secundair hout nieuwe meubelen te maken
- Beoogd resultaat: permanente keten en 40 ton CO₂-besparing per jaar

Ontwikkeling focus beleidsuitvoering 2019-2023:

- Eerst met name nadruk op het bewerken en inzetten van reststromen door de Flevolandse bedrijvigheid
- Later aandacht verruimd naar andersoortige activiteiten en naar het benutten van de raakvlakken met andere opgaven en beleidsvelden

Monitoring & evaluatie:

- Grondstoffenvoorraden en materiaalstromen in kaart in 2016 en 2018
- Monitor Omgevingsvisie 2021 over stand circulaire economie
- Jaarstukken en Voortgangsrapportages geven compleet beeld uitvoering activiteiten
- Geen inzicht in (bijdrage activiteiten aan) behalen van provinciale circulaire doelen

‘Leren’ gebeurt vooral informeel door contacten met ondernemers, organisaties en Horizon

Er is geen systematische en gestructureerde reflectie op uitgevoerde activiteiten en verzamelen van lessen

Geen strategie voor mobiliseren van actoren, in praktijk proactieve samenwerking

(Nog) geen samenwerking met de Economic Board Flevoland rond circulariteit en geen activiteiten om de bekendheid van circulaire economie onder inwoners te vergroten

1: Als nieuw of herzien CE-beleid aan u voorgelegd wordt, draag GS op dan duidelijk aan te geven:

- a. Voor welke wijzigingen t.o.v. het voorgaande circulaire-economiebeleid GS hebben gekozen.
- b. Op welke inzichten vanuit monitoring, verzamelde lessen en/of wetenschap het nieuwe circulaire-economiebeleid gebaseerd is.
- c. In hoeverre aangesloten wordt op landelijk circulair-economiebeleid en welke afwegingen GS daarbij hebben gemaakt.
- d. Op welke wijze dit nieuwe beleid middels VTH- en RO-beleid en -instrumentarium anticipeert op het inzetten van meer dwingende maatregelen zoals door Europa en het Rijk is aangekondigd.
- e. Hoe het beleid eraan zal bijdragen dat raakvlakken met andere opgaven en beleidsvelden benut worden.
- f. Welke impact de circulaire beleidskeuzes hebben op andere beleidsopgaven, medeoverheden, ondernemers en inwoners.

Betrek deze informatie bij uw besluitvorming over het nieuwe of herziene circulaire-economiebeleid.

4: Draag GS op om de monitoring van de circulaire economie verder te ontwikkelen, gericht op het vergroten van inzicht in de mate waarin de provinciale doelen gerealiseerd worden.